

lo sv. Janeza, kjer je ob 50 letnici svojega mašništva opravil sveto mašo. Od Pija IX. ni v tej cerkvi noben papež več bral svete maše.

Novi kardinali. Dne 16. decembra je papež Pij XI. v tajnem konzistoriju imenoval šest novih kardinalov, od katerih pripadajo trije italijanski narodnosti, in sicer nekdanji berlinski nuncij Pacelli, nadškof v Genovi in nadškof v Palermu, eden španski narodnosti (patriarh v Lisaboni), eden francoski (nadškof v Parizu) in eden irski (nadškof v Armaghu, ki ima naslov primas Irske).

Italijanski veliki fašistovski svet je uvedel novi ustavni načrt za fašistično stranko, ki je že obvezen za vse fašiste. Obenem je izšel poziv, naj vsi oni, ki ne morejo izpolnjevati ostrega reda fašistične stranke, podajo ostavko na članstvo tekom enega tedna. Ker so notrajni dogodki stranke v Italiji zakriti z gosto zaveso, zaenkrat še ni razumljivo, proti komu je naperjena nova odredba velikega fašistovskega sveta. Vse gleda z radovednostjo, v kateri meri in v katerih krogih se bodo pokorili pozivu za izstop iz stranke.

Skupni nastop držav Male antante. Države Male antante bodo nastopile na drugih vojnoodškodninskih posvetovanjih v Haagu skupno. Čehoslovaška in Jugoslavija bosta podprli odločno odpor Rumunije proti težnjam Madžarske, ki se skuša izogniti plačevanju po mirovnih pogodbah ji naloženih vojniških odškodnin. Francija bo tudi podpirala na drugi haški konferenci z vsemi silami rumunske zahteve.

Gospodarska Mala antanta. Konferenca za ustanovitev gospodarske Male antante se bo v smislu praških razgovorov rumunskega zunanjega ministra Minoresca vršila meseca januarja leta 1930. v Pragi. Izenačenje gospodarskih in agrarnih interesov članov Male antante se bo izvršilo v določitvi izvoza. Kot nadaljnji uspeh praških razgovorov namerava Mala antanta storiti skupen korak glede udeležbe na londonski mirovni konferenci.

Nemčija se je pogajala z ameriškimi bankami za večje posojilo. Pogajanja niso uspela. Nemška država je v veliki zadregi, ker njene obveznosti napram po vojni oškodovanim državam koncem decembra še niso krile. Nemška bančna družba bo dala državi kredit za 250 milijonov mark, ki bo poravnani s pozneje najetim zunanjim posojilom.

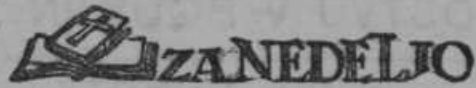
V Londonu se bode vršila pogajanja veslesil glede razorožitve na morju. Ob tej priliki bo prišlo gotovo do nastopov med Francijo in Italijo. Francozi zahtevajo glede ital. vojne mornarice razmerje 7 : 4, ali 3 : 2. Francija nikakor ne bo Italiji dovoliti enakosti na morju, ker bi se sicer Italija popolnoma lahko oboroževala, ne da bi se Francija zmogla braniti. Francoska vlada bo imela v Londonu težko stališče. Radi omejenega razmerja pomorske moči med Francozi in Italijani je nevarnost, da bo Francija na razorožitveni konferenci osamljena. Francija uveljavlja nam-

reč nasproti ameriško-angleški želji po resnem zmanjšanju oboroževanja na morju svoje potrebe po zavarovanju na morju, na drugi strani pa se bori proti italijanskim zahtevam.

Angleška zbornica je sprejela zakon o zavarovanju brezposelnih. Da bo ro-

dil novi zakon uspehe, mora ostati število brezposelnih pod 1.200.000.

Japonska je že posvarila Rusijo pred prodiranjem v Mandžuriji. Če bi Rusi prodiranja ne ustavili, bi bila Japonska prisiljena, da poseže z oboroženo silo v rusko-kitajski spor.



Rimske katakombe.

V prvih dneh meseca januarja 1578 se je raznesla po Rimu vest, da so odkrili nekaj čudnega. Nekaj delavcev je kopalo ob poti, ki se imenuje »Via salaria«. Zadel so na ostanke zidovja in ugotovili, da vodijo globoko v tla skrbno izdolbeni hodniki, ki so bili kar pokriti z grškimi in latinskimi napisi. Odkritje je vzbudilo veliko pozornost. Polovico Rima je romalo ven, da bi si ogledali kraj, kjer so bili najdeni — ostanki prvega krščanstva. In naleteli so še na veliko več, kakor so pričakovali prvotno. Od enega hodnika, katerega so razkopali, se je odcepljalo zelo veliko stranskih hodnikov, ki so se raztegovali zelo na dolgo in tvorili celo mrežo podzemeljskih rovov.

Videti je bilo, da so vodile od zgorajnih hodnikov stopnice v globočino. — Pod prvim podzemeljskim nadstropjem je bilo drugo, tretje, četrto in celo peto.

Kdo je ustvaril te ogromne podzemeljske prostore? Čemu so služili? — Cele množice učenjakov in radovednežev so se podale na delo in so prodirale s smrtno nevarnostjo vedno globlje ter globlje v hodnike, ki so se križali v vseh mogočih legah in globočinah. Kmalu je bilo dokazano, da gre pri najdbi za velilkanska podzemeljska pokopališča. V stenah hodnikov so bile — udolbine, od katerih so bile nekatere zaprte s kamenitimi ploščami, druge odprte in prazne. Jasno je bilo, da so bili ostanki trupel, ki so bila shranjena v dolbinah v prejšnjih časih enkrat prenešeni nekam drugam. Na nekaterih mestih so bili ozki hodniki (0.80 do 1.80 m) znatno razširjeni in ostanki slikarjev, razvaline oltarjev in svetih podob so kazale, da so opravljali tukaj prvi kristjani svoje daritve.

Medtem so zopet drugi učenjaki brskali po zgodovinskih knjigah in sestavili celo zgodovino katakomb, kakor so imenovali te podzemeljske prostore. Nekaj teh pokopališč je bilo izkopanih v dobi apostolov. Tekom preganjanja prvih kristjanov je zrasla iz ene katakombe druga itd.

Danes je odkritih v okolici Rima več nego 50 katakomb. Ako bi hodnike katakomb položili enega za drugim, bi nastala dolžina od 80 do 100 km.

Leta 313, ko je proglasil cesar Konstantin krščanstvo kot prosto, so postala podzemeljska pokopališča nepotrebna.

Katakombe so uporabljali vedno bolj redkoma, ko je popolnoma prenehalo z zavzetjem Rima po Alarihu (410) podzemeljsko pokopavanje. Obiskovali so te svete prostore le še tu in tam, moli-

li so na grobovih mučencev; vršile so se še svete daritve ob praznikih tamkaj pokopanih svetih žrtev krščanstva; sveti prostori so pa propadali vedno bolj in bolj. Slednjič so pustili nekateri papeži na stotine in tisoče ostankov dvigniti iz globočin in jih prenesti v cerkve. — S prenešenjem ostankov so prenehali obiski katakomb, največ so jih zasuli in v osmem stoletju nanje popolnoma pozabili.

Zopet odkrite katakombe je raziskovala cela vrsta učenjakov. Najbolj znamenita sta bila Bosio, ki je dobil ime: Kolumb podzemeljskega Rima in De Rossi. Najdeni napisi, slike in svete posode so bile najsigurnejše pričje o veri prvih kristjanov.

V katakombah so naleteli na podobe in slike, ki se nanašajo na zakrament sv. krsta in presv. Rešnjega Telesa kakor: miza s kruhom ter ribami, ob kateri sedi 7 mož, ki stegujejo roke po kruhu ter ribah; 8 jerebasov s kruhi stoji pred mizo na tleh. Miza na treh nogah s kruhom ter ribo. Mož v ohlapni duhovniški obleki stoji in drži roke v blagoslov nad darovi. Na drugi strani mize oseba, ki moli s sklenjenimi rokami. Riba, ki plava na vodi in nese na hrbtu korbico s kruhom.

Veliko slik predstavlja dogodke iz sv. pisma: mož z dolgo brado drži položenega dečka na kamenitem oltarju in drži v roki nož, da bi ga zabodel. — Lazar, zavrt v prte, stoječ ob vratih groba; pred njim Kristus, kazoč s palico na rjega. — Jezus do kolen v vodi; Janez zlija nanj vodo iz posode, Marija z Detetom v naročju; dva lepo oblečena moža prinašata darila. Pastir z jagnjetom okoli vratu. Zopet druge slike predstavljajo prvi greh; Noeta, trplina Joba, Mojzesa, predajo ključev sv. Petru, Jezusov slovesen vhod v Jeruzalem, Kristus pred Pilatom, kako Peter zataji Gospoda itd.

Lahko bi še napisali cele knjižnice o napisih in podobah katakomb. Vse iz katakomb je jasen in neovrgljiv dokaz, da je bila vera prvih krestjanov ista, katero nam oznanja danes sv. Cerkev.

*

Iz Vatikanskega mesta. Dne 16. decembra je bil tako imenovani tajni konzistorij. Sveti oče je imel nagovor, v katerem je govoril o najvažnejših dogodkih preteklega leta. Povdaril je posebno, da je eno izmed največjih dejstev lateranska pogodba, s katero je papež zopet dobil svojo samostojnost. Izrekel je tudi svoje zadovoljstvo, da se je ob njegovem zlatomašniškem jubileju — zbralo v Rimu ogromno število vernikov iz vsega katoliškega sveta, ki so mu izrazili svojo vdanost kot poglavarju katoliške Cerkve. Pri tem konzistoriju je bilo imenovanih šest novih kardinalov, med njimi papeški nuncij v Berlinu Pacelli, o katerem se govori da po-

stane naslednik kardinala — državnega tajnika Gasparrija. — Pretečeni teden je bil zadnji v slovesnostih zlate svete maše Pija XI. Papež je obhajal slovesno službo božjo v cerkvi sv. Petra. Udeležilo se je te slovesnosti tudi precej Slovencev, med njimi kot zastopnik lavantinske škofije pomožni škof dr. Ivan Tomažič.

Kako se je godilo katoliški Cerkvi v Italiji. Kako je Italija postopala z zastopniki katoliške Cerkve, kaže na primer statistika iz leta 1855. Takrat je bilo pred sodnijo 25 škofov. Obsojenih je bilo 12, trinajstim se kljub vsemu prizadevanju ni moglo napraviti ničesar. —



NOVICE

Naznanilo.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

obrestuje od 1. januarja 1930 naprej hranilne vloge

brez odpovedi po 5%

proti trimesečni odpovedi po 7%

Rentni davek plačuje hranilnica sama in dobi vlagatelj obresti v polni meri brez kakšnega odtegljaja izplačane.

Za načelstvo: DR. A. JEROVŠEK.

Finančni inspektorat v Mariboru. Z odlokom finančnega ministra, objavljen v belgradskih »Službenih Novinah«, se ustanovi finančni inspektorat v Mariboru, ki bo obsegal davčne urade v Dolnji Lendavi, Murski Soboti, Ljutomeru, Gornji Radgoni, Ormožu, Ptuj, Mariboru, Prevaljah, Slovenjgradcu, Šoštanju, Celju, Konjicah, Slov. Bistrici, Šmarju pri Jelšah in Rogatcu. V pristojnost tega inspektorata bodo zaenkrat spadali posli, ki se tičejo neposrednih davkov, izvzemši odmere družbenega davka. Finančni inspektorat v Mariboru začne poslovati 1. januarja 1930.

Župnik Jožef Gunčer umrl. V nedeljo, dne 22. decembra je umrl pri St. Mihaelu tamošnji g. župnik Jožef Gunčer. Rodil se je leta 1863 v Slov. Bistrici. Pri St. Mihaelu, ki je težavna gorska župnija, je čupnikoval celih 25 let. Blagopokojni je bil dobra duhovniška duša, priljubljen in spoštovan od vseh, ki so ga poznali. Ostanj mu ohranjen časten in hvaležen spomin!

Umril je g. Stern Jurij, hišni posestnik v Tattenbachovi ulici 10 v Mariboru, star 77 let. Po poklicu je bil kovač ter je marljivo izvrševal svoj posel do starosti. Bil je globoko veren in je hodil vsak dan k sveti maši. Svojega verskega prepričanja se tudi pred svetom ni sramoval. Pri volitvah se je bojeval in vztrajal v prvih vrstah. Preko 31 let je bil tudi cerkveni ključar župnijske cerkve Matere Milosti in biter zvonov. Zapustil je žalujočo ženo. Ostanj mu

Dva kardinala in trije škofje so bili internirani. Okoli 50 škofov je bilo v prognanstvu. Eden kardinal in 16 škofov je umrlo od žalosti in radi raznih preganjanj, ki so jih morali pretrpeti. In to vse samo radi tega, ker so branili pravice Cerkve.

Papeževa skrb za misijona. V zadnjem času je sprejel papež predstojnike redov, ki se bavijo z misijoni v poganskih deželah. Bilo je pri tej avdienci zastopanih 60 narodov. Papež je v svojem nagovoru posebno obsodil pretirano in nekrščansko narodnost, ki hoče imeti vero samo za svoje orodje in s tem veri ogromno škoduje.

med Slovenci ohranjen časten in hvaležen spomin.

Namesto venca na grob blagopokojnega Jurija Stern, hišnega posestnika in cerkvenega ključarja v Mariboru so darovali botri zvonov cerkve Matere Milosti v Mariboru znesek Din 480 za veliki Marijin zvon v baziliki. V isti namen so zložili člani Društva katoliških mojstrov 470 Din kot spomin na svojega dolgoletnega požrtvovalnega člana in odbornika g. Sterna.

Velik vlom v Mariboru. V Mariboru je bilo vlomljeno v blagajno znane stavbene tvrdke Rudolf Kiffman. Neznani svedrovec so odnesli iz blagajne 68 tisoč Din.

Umril je v Ceršaku pri št. Ilju so-proga dolgoletnega tamošnjega župana g. Reiterja in tašča g. nadučitelja Košutnika. Rajna je bila zavedna Slovenka in je vzgojila svoje otroke v slovenskem in krščanskem duhu. Blag ji spomin!

Novi železobetonski most čez Muro pri Radgoni bo odprt 15. januarja in bo ob tej priliki tudi slovesno blagoslovljen. Most stoji nekoliko nižje od prejšnjega lesenega. Širok je 8 metrov. Avstrijci so na levem bregu Mure zgradili tik ob mostu veliko moderno uradno poslopje. Polovico stroškov za most je nosila Jugoslavija, polovico pa Avstrija.

Nesreča. Iz Dola domov v Šmarjeto pri Rimskih toplicah se je vozil čevljar Ivan Supan s svojim sinom. Sredi potoja se je konj splasil ter zdirjal po hudem klancu navzdol proti Breznu. Sina, ki se je zavedal položaja, je vrglo z voza, da je zadobil pri padcu težke poškodbe na glavi. Očeta pa, ki je hotel konja umiriti, je vrglo pod konja. Ta mu je s kopitom presekao očesno, oziroma nosno duplino. Nato ga je vlekel voz toliko časa za sabo, dokler ni zadel ob drevo, kjer je obilčal. Ponesrečenca so prenesli v najbližnjo rudniško hišo, kjer mu je nudil prvo pomoč okrajni zdravnik dr. Čede iz Laškega. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

Vsestranska zanimivost v naši državi. Fruška gora je ponos in ljubezen Srbov in je nešteto krat opevana v narodni pesmi. Zakaž na Fruški gori, tem poboju v žarkem Sremu, raste trta in ta daje vince, da si vinski bratci kar prste oblizujejo, kadar ga pijejo. — Posebno imenitna so krčedinska vina, ki rastejo na takozvani »Jondi«, to je na hribu Krčedinu, polagoma se dvigajočim nad Donavo. Ravno tu, na Krčedinu, skraj-

nem južnem koncu Fruške gore, pa so se pričeli pogrezati vinogradi. Nekaj korakov pred mejo občine Slankamen, so se že leta 1870 pričeli udirati vinogradi. Udira se je tedaj zemlja, zasajena s trtami v obliki polkroga, v premeru kakih 400 metrov. Pred desetimi leti so opazili, da se je zemlja znižala v terasah za približno tri do štiri metre. — Sedaj pa so postale te udrtine tako obsežne, da jih ni mogoče več zasuti, kakor so to delali poprej. Vinske trte, brskve in druga sadna drevesa so se posušila, na tej zemlji pa ni mogoče razen buč saditi nič drugega. Radi udrtin se morali opustiti tam tudi že večje zidnice, ker se je bati, da se vsak čas podre. Skozi razpoke v zemlji je čuti ob dežju šumenje podzemnega potoka. — Pri tej, za nekatere vinogradnike občutni nesreči so napravili tudi prav zanimivo odkritje. Opazili so dele zida, ki je moral biti nekoč del velike trdnjave ali gradu. To so trije vzporedni zidovi, deloma dva metra, deloma pa še več zakopani v zemljo. Notranji zid je nekoliko ožji, kakor oba zunanja. Zidovi so skoro po dva metra debeli in zgrajeni iz velikih kremenjakovih kamnov, očitno izvirajočih iz donavske struge. Zid drži skupaj kakor cement trda malta. Ko se je zemlja pričela udirati, se je odlomil mogočen kamen v obliki 1.75 metra velike kocke in padel več metrov navzdol. V zidovju so našli človeške okostje in ostanke starih loncev. Nedvomno kažejo te najdbe, da je bila tam nekoč človeška naselbina. Morda gre tu res za rimsko mejno trdnjavo, ki so jo Rimljani sezidali približno za časa cesarja Avgusta, da bi se lažje obranili napadov Dakov, ki so se jih zelo ball in ki so prebivali v današnjem Banatu in v Rumuniji, oziroma napadov Jacigov, naroda step, ki je prebival v Bački? — Verjetno je to že, ni pa še znanstveno ugotovljeno. To stvar bi mogli razjasniti starinoslovci. Fruška gora torej nima samo svojega vina, ampak ima tudi svoje skrivnosti iz davne preteklosti.

O zlatu v naši državi. V berlinskem časopisu »Illustrierte Zeitung« poroča inž. Karol Pilepič iz Beograda o jugoslovanskih rekah in ozemljih, kjer se nahaja zlato. Med drugim piše: Že od nekdaj je naš narod iz rek zajemal in izpiral zlato. Še tik pred svetovno vojno se je moglo ob nekaterih rekah v Bosni in ob mnogih rekah in njihovih pritokih v Srbiji opazovati, kako so kmetje, ženske in otroci z navadnimi siti in platinicami iz peska izpirali zlato. Danes je pridobivanje zlata iz rek zakonito urejeno; kljub temu so še vedno na delu tatinski izpiralci in marsikaka vrečka zlatih zrn pride tajno na trg. Znamenje, s kako majhnim trudom se da pri nas še pridobivati zlato. To je umevno; kajti voda, ki nosijo s seboj zlato, pušča najdebelejša zrna po skalovitih kotanjah ob svojem nezastraženem gornjem toku, dočim prihajajo v dolino s peskom samo najdrobnejša zrna. Po skalnatih, težko dostopnih predelih, ob izvirih znanih zlato nosečih dotokov bi se dali s smotrenim izkoriščanjem še danes doseči bogati uspehi. V izsušeni strugi Jolašnice pri Vranju sem našel skoraj v vsakem kremenju zlato. —